

Kitüntetés

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Péchy Blanka színművésznék, írónak, a Magyar Népköztársaság Erdemes Művésznék több évtizedes kiemelkedő művészi és közéleti tevékenysége elismeréseként a Magyar Népköztársaság Babérszörnyével kitüntetés adományozta. A kitüntetést Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke adta át pénteken a Parlamentben. Az eseményen jelen volt Téliényi Pál, az MSZMP Központi Bizottsága osztályvezetője, és Köpeczi Béla művelődési miniszter.

Magyar-jugoszláv szakszervezeti megbeszélés

A Jugoszláv Oktatási, Kulturális és Tudományos Dolgozók Szakszervezetének delegációja Dordé Duric elnök vezetésével, és a Magyar Művészeti Szakszervezetek Szövetsége küldöttségének Simó Tibor főtájtár vezetésével határ menti találkozó keretében megbeszélést tartott Szegeden, az SZMT székházában. A baráti légkörű tárgyaláson tájékoztatták egymást a szakszervezeti munka legfontosabb kérdéseiről, többek között

a művészeti intézmények, vállalatok gazdálkodásáról és a munkahelyi demokrácia helyzetéről.

A küldöttségek megállapodtak abban, hogy az eredményes tapasztalatcserét jövőre Jugoszláviában tartják. A jugoszláv delegációt fogadta dr. Ágoston József, az SZMT vezető titkára, és beszélgetést folytattak a testvérmegegyi kulturális kapcsolatok továbbfejlesztéséről.

Őszi BNV – Őszi BNV

Textíliák, konfekciók

A szegedi textil- és konfekcióipar termékei nem hiányozhatnak a hazai és a külföldi kiállításokról, és természetesen a piacokról. Az őszi BNV legnagyobb kiállítási standján, az A pavilonban reprezentatív a szegedi vállalatok, illetve az országos nagyvállalatok kebelében működő szegedi gyárak kiállítása. Az elismerést nem csupán a nagyközönség és a kereskedelmi partnerek élénk érdeklődése jelzi, hanem azok a díjak is, amelyeket elnyertek az őszi BNV-n.

Akár ritkaságnak is mondhatjuk, hogy a Budapesti díj mellett vásári díjat is kapott. A nagydíjat a Shoking márkanevű anyagból készített asszimétrikus mintázatú termécsalád kapta. A fiatal korosztály tagjai is elismeréssel nyilatkoztak a bemutatott ruhákról, blúzokról, ruhákról. Valóban divatosak, fiatalosak, s szépek. Ezeket a ruházati termékeket magunkra vesszük és hordjuk, de olyan Budapesti áruk is díjat nyertek, amelyeket a háztartásban használnak. Így kapott vásári díjat a Csik-show háztartási darabárú (asztalterítők, szalvéták). A Budapesti Vállalatnak több gyára van a fővárosban és vidéki városokban, így a Szegedi Textilművek is, ahol az alapanyag készül.

A Pannónia Szőrmekészítő, Konfekció és Kereskedelmi Vállalat szegedi gyára viszont késztermékekkel jelentkezik, hiszen a bundákat itt is készítik, konfekcionálják. A Pannónia egyszerű és mintás panofix kombinációs bundája vásári nagydíjat kapott. A bemutatott termékek között láthattunk szőrmés juh- és báránybőrből készült irhákabátokat, panofix kabátokat, nemes és fél nemes szőrméből gyártott kabátokat, sapkákat, kesztyűket. A szegedi szűcsök nagy szakmai tapasztalatát, kiváló munkáját dicséri a vásári elismerés és a közönség érdeklődése, bár olykor megjegyzik a látogató hölgyek: „Csak ne volna olyan drága.”

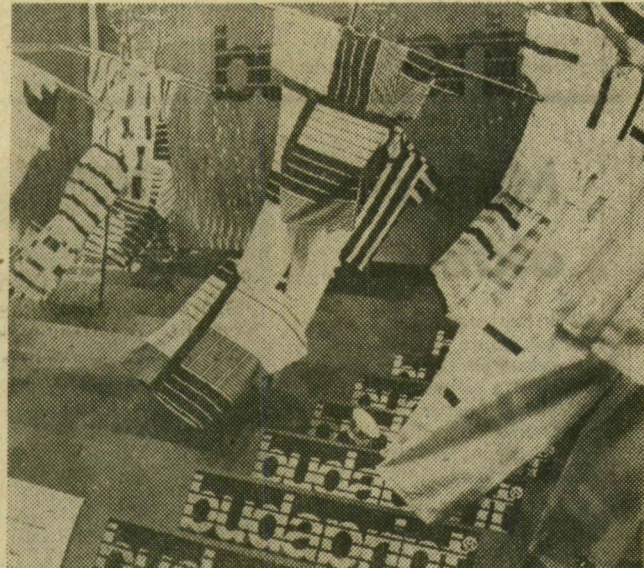
A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat ugyan díjat nem hozott, nem nyert — hiszen minden kiállítóknak nem adhatnak, de szép bemutatója és néhány új terméke a hagyományos és ismert skála mellett elismerést kapott a partnerektől és fogyasztóktól. Tóth László vezérigazgató a vásár nyitónapján elmondta, hogy új termékük a poliészter alapanyagból gyártott rolettavászon. A kék és piros színnel csikozott vászon sportos megjelenésű, igen alkalmas a rólók mellett sportcikknek (táskák, szatyrok), szabadidő- és kempingcikknek gyártásánál. Újdonságnak számít, hogy a már ismert rachelanyagból (polietilénből gyártott zsákok lyukacsos hálók, tömlők) a bábolnai mezőgazdasági szakemberekkel közösen fejlesztették ki a bálázóhengereiket. Így a hazai

mezőgazdaság a rendszergazda ajánlataira ezeket a hálókat használhatja a „gurigára” tekint szalmabálák csomagolásánál.

A szegedi kenderfeldolgozóipar fősorakoztatta a keresett és nélkülözhetetlen hagyományos termékeit is: ponyvaszöveteket, hálókat, köteleket, zsinégeket. Újdonságként említették a vállalat vezetői, hogy újabb

szaküzletet nyitnak (a szegedi, pécsi és debreceni után) Budapesten a Textérttel közösen.

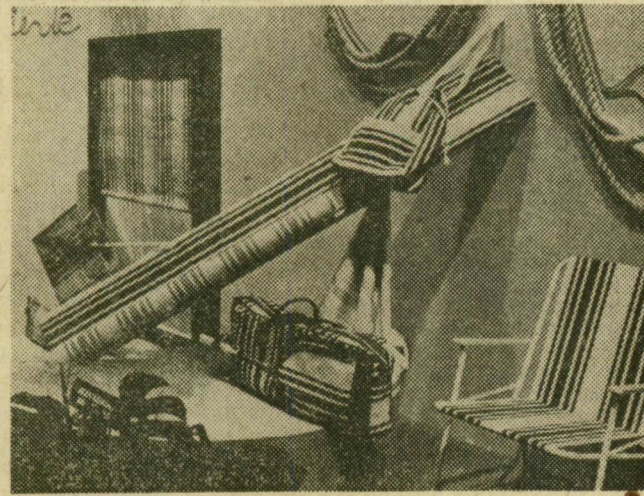
Az őszi BNV holnap, vasárnap zárja kapuit. A szakmai napok véget értek, a hét végén a nagyközönség nyitástól zárásig látogathatja a kiállítást, s minden bizonnyal zsúfolt lesz a hét vége. Természetesen tartanak az üzleti tárgyalások

A Budapesti bemutatója, középtűt a nagydíjat nyert ruhákkal

Bunda minden mennyiségben, s minőségben, hiszen a nagydíj is ezt bizonyítja

A KSV új terméke, a rolettavászon, szemre is tetszős, s alkalmas sok oldalú fölhasználásra

Miért intenzív a fejlődés?

Rendkívül nehéz éveket élt át a magyar népgazdaság a hetvenes években. Végérvényesen bebizonyosodott, hogy az intenzív fejlődés tartalékai kimerültek, s meg kell tanulnunk új módon gazdálkodni. Lezárt az első, majd a második olajválság, drasztikusan emelkedtek a nyersanyagárak. Egyes felmérések szerint pedig az ország a második világháborús veszteségekkel arányban álló cserearányromlást viselt el. A korszak legfontosabb hazai változása az intenzív fejlődésre való áttérés volt, amelyet a világpiacon zárló számunkra kedvezőtlen változások is sürgették.

A Gazdaságpolitikai korszakot a következők fogalmazzák: az extenzív fejlődés a bővített úratermelésnek az intenzívhez képest felelőtlenebb típusa. Jelentősen növekszik az új termelőegységek, új munkahelyek száma. Ebben az időszakban kerül sor a modern nagyipar megteremtésére. E korszak jellemzői közé tartozik továbbá, hogy a termelésben foglalkoztatottak száma évről évre emelkedik, s a beruházások fő célja az új munkahelyek teremtése. Az intenzív fejlődés címszó alatt a következő mondatok olvashatók: e szakasz során a gazdasági erőforrások hatékonyságának a növelése. A népgazdaság intenzív módon fejlődik, ha a nemzeti jövedelem növekedése a munkatermelékenység növekedéséből származik. A termeléshez szükséges eszközök hatékonysága fokozódik, a gazdasági struktúrán belül megnövekszik a dinamikus fejlődő ágazatok száma. S a kevésbé számszerűsíthető tényezők, mint például a szakképzettség, a vezetési színvonal, a munkaszervezés, a termékek minőségének és versenyezőképességének fokozása különösen fontos szerephez jut.

E néhány mondatos megfogalmazásokból csak a kétféle gazdálkodási módszer alapvető különbségeit ismerhettük meg, de ennél sokkal közvetlenebb módon bontakozott ki az intenzív szakasz a 70-es évektől kezdve. Nézzük például a leggyakoribb változásokra is „érzékeny” beruházásokat. Rendkívül szembetűnő a váltás, ha a fejlesztési célokat vizsgáljuk. Húsz évvel ezelőtti új gyárirások, ipartelepek épültek, ekkor jött létre a szocialista nagyipar. Tíz év a váltás után, a rekonstrukciók léptek előtérbe: a már meglévő épületeket gépeket újították föl, s automatizálták a gépsorokat. Manapság pedig kiegészítik a már meglévő berendezéseket, hogy minél kevesebb munkakéz segítségével készüljön el a végtermék. Az ilyenfajta beruházások után hatékonyabbá válik a munka, hiszen egységnyi idő alatt mind több termék hagyja el a gépsorokat.

Az intenzív szakasz kulcsszava a hatékonyság: az egyre dráguló nyersanyag minden grammjából új terméket kell formálni, takarékosan kell bánni a mind drágább, s egyre fogvatkozó munkaerővel. Hiszen az új gazdálkodási formára való átterést éppen az élőlomka-tartalékok kimerülése kényszerítette ki. Az utóbbi években jelentősen csökkent a nemzeti jövedelemből a beruházásokra jutó rész, s így minden vállalat rákényszerült a kevés pénzbe kerülő, ám nagy hasznot hajtó módszerek alkalmazására. Szinte mindenhol górcső alá vették a belső szervezetséget: hol lehetne az anyag útiút rövidíteni, a szükségtelen állásidőket lefaragni. A szervezőtudomány legújabb módszerei is követőkre találtak, megvizsgálták például még a munkások mozdulatait, és megtanították őket arra, hogy ugyanazt a munkát a lehető legkevesebb, de célszerű mozdulattal végezzék el.

A vállalati célkitűzések is átférfalódtak az intenzív szakasz éveiben. Régebben a „minél többet” szerepelt az első he-

lyen: az áruellátás gondjait még így sem sikerült enyhíteni. A 70-es és a 80-as évek jelszava a „jobbát, korszerűbbet”, mert csak a kiváló termékek kelnek el a külföldön, s a hazai vevők is mind igényesebbek. Az 1980-ban végrehajtott szabályozómódosítás óta a vállalatok a saját bőrrükön érzik a külföldi ítéletét. Ha növelni akarják az exportjukat, rákényszerülnek a gazdaságosan várható és jó minőségű termékek termelésére. Ezt nevezik termékszerkezet-váltásnak: bár még nem hatotta át az ipar minden ágazatát, eredményei már mérhetőek az export növekedésében.

A mezőgazdaság is átalakult az 1960-as évekhez képest, az extenzív fejlődés egybeesett a mezőgazdasági nagvűzerek, a tsz-ek állami gazdaságok létrehozásával. Ekkor jutott a magyar mezőgazdaság az alapvető gépekhez, ezek segítségével sikerült a korábban parlagon maradt területeket megművelni. A növekvő hazai fogyasztás és természetesen ezzel párhuzamosan az export fellendülése megkövetelte, hogy a mezőgazdaságban is a munka hatékonyságát emelő módszereket alkalmazassanak: ekkor hódítottak teret a különböző vegyszerek, új fajta hibrideket vetettek, és tenyésztések behozatalával átalakult az állatállomány. Egyes területeken még most sem fejeződött be a technikai fejlődés, a gabonatermelés intenzifikálására a magyar gazdaság nemrégiben kapott a Világbanktól jelentős kölcsönt.

Eddig csak vállalati szemszögből vizsgáltuk, mit is hozott magával az intenzív fejlődés. Am a népgazdaság változásairól szóló statisztikák is érdekes tendenciákat rögzítenek. Az úgynevezett nem anvai ágazatok, mint például a termeléshez közvetlenül nem kapcsolódó hírközlés, a közlekedés, a szolgáltatások aránya növekedett, mind többen dolgoznak az oktatás és az egészségügyi ellátás területén.

Szembetűnő változások mentek végbe a lakás- és városépítés szférájában is. Közismert, hogy az évtizedeken át érvényesített a házzvári elemekből készült lakótelepek, s persze, a családi házas övezet építésével. Ennek az egyoldalúan mennyiségi szemléletnek az lett a következménye, hogy elhanyagoltuk a történelmi városközpontok régi épületeit, s azok lakásállománya is erősen leromlott állapotba került.

A mai — immár sok éve érvényes — koncepció szerint az új lakóházak építése, meg az arra érdemes régi házak felújítása, korszerűsítése egyenrangú tevékenység. Egyként sem lehet a másik elé rangsorolni, ha az új lakótelepek, családi házak alkotta kertvárosok építésével párhuzamosan mind jobban kibontakozik a történelmi városközpontok felújítása. Nemcsak állagmegővásra törekszünk, hanem arra, hogy — ahol lehet és kifizetődő — a mai igényeknek megfelelő, korszerű otthonokat alakítsunk ki a régi lakásokból.

Visszatérve a termelőszférára, mindenekelőtt az iparra: az ipari ágazatok szerkezete mind jobban módosul. Az élen járók közé kerültek a korábban másodrendű szerepet játszó területek, a finommechanika, az elektronika, számítástechnika stb.

A mikroelektronika fejlesztése a magyar népgazdaság egyik legfontosabb feladata a 80-as évek derekán. Nagyrészt ennek a sikerétől függ, sikerül-e lépést tartanunk a világban végbemenő gyors változásokkal. Az új ágazat jellemzői mintegy koncentráliák az intenzív fejlődés jegyeit: a lehető legkevesebb anyag és energia felhasználásával, az emberi tudás maximális kiaknázásával, mind bonvolultabb, nagy értékű berendezéseket, fogasztási cikket kell előállítani.

L. M.

Csillagászati ősz

Napéjegyenlőség

Szombaton, szeptember 22-én, nyári időszámítás szerint 22.33 órakor beköszönt a csillagászati ősz, napéjegyenlőség alakul ki bolygónkon, vagyis, az északi és a déli féltekén egyaránt 12 óra a nappal és az éjszaka. A 22.33 óra azt a pillanatot jelenti, amikor a Nap éppen az Egyenlítő fölött áll. Más években szeptember 23-a a csillagászati ősz kezdete, most viszont, mivel szökőév van, néhány órával előbbre tolódik a napéjegyenlőség időpontja. Vagyis, csillagász szemmel szombat reggel még nyár lesz, késő este pedig már ősz.

Ősszel a Föld a nap körüli pályán vándorolva, tengelyével úgy fordul a Nap felé, hogy a déli félteke

kapja a több fényt és meleget, ott most kezdődik a tavasz. Nálunk az északi féltekén viszont egyre rövidülnek a nappalok, hosszabbodnak az éjszakák, s a Nap mind laposabb szögben küldi ránk sugarait. Most, vasárnap délből meg 42 és fél fokos szögben érkeznek a napsugarak, december 22-én, az év legrövidebb napján pedig már 19 fokra szűkül, látszólag alig egy araszra a horizont felett delel majd a Nap. Ekkor a leghosszabb az árnyékunk. (Nyáron 66 fokos szögben tűznek ránk a napsugarak.)

Vasárnap, az első teljes csillagászati őszi napon a Nap nyári időszámítás szerint 6.32-kor kel és 18.40-kor nyugszik.

Korszerűbb bútorok

Termékváltásra készül a hazai bútorkereskedelem legnagyobb szállítója, a Kanizsai Bútorgyár. Mintegy nyolcvanféle gyártmányának a 80 százalékát megújítja 1985-ben. Több éves gyártmányfejlesztési munka eredményeként továbbfejlesztett és egészen új terméksaládok készítését kezdik meg.

Szekerénysoraik egy része — például a Hannover, a Harmónia és a Hága — megörzítik közkedvelt rusztikus jellegét, a többi azonban jelentősen változik: más lesz a formájuk, a homlokzati díszítésük és a színezésük is. Az összehatást tekintve fiatalos vonalvezetésre törekedtek. A Viktória elnevezésű svéd falrendszerből — Viki néven — elemenként összerakható gyermekszoba-berendezést is gyártanak majd.